

KITARRIMÄNGU ÕPPEKAVA

SISSEJUHATUS

Erahuvikool Guitarium pakub igale inimesele võimalust end kitarril abil muusikaliselt väljendada. Lähtume õppeprotsessis Guitariumi õppekavast, kuid arvestame ka iga õppija isiklike soovide ja eesmärkidega. Ellu viime neid väikestes, 4–6-liikmelistes gruppides. Väärtustame koostööd, inimlikku suhtlust, emotsionaalset seotust, loovust ja erakordset sünergiat, mis grupis õppimisega kaasneb.

Guitariumis läheneme pillimängu õppimisele laiahaardseliselt, pidades oluliseks protsessi mängulisust ja koostegemise rõõmu. Meie grupiõppes mahub 45- või 90-minutilise tunni sisse nii pillimängutehnika, rütmika kui ka muusikateooriaga tutvumine. Laste ja noorte õppemoodulid koosnevad 12 nädalast, täiskasvanutel 6 nädalast. Me püstitame ühised eesmärgid grupina, ent oleme selle sees paindlikud, et igaühe seatud eesmärkideni jõuda.

Guitariumiga on võimalik liituda aastaringelt vastavalt olemasolevate gruppide tasemetele ja koosseisudele ning uute gruppide välja kuulutamisele. Vajadusel saab õppija võtta lühemaid või pikemaid õppepause. Igale Guitariumi õppijale on arengu kaardistamiseks kujundatud digitaalne ajatelg, kuhu märgime olulisemad saavutused pillimänguõppes. See telg võib olla 6 kuud, 6 aastat või lõpuks koguni kas või 60 aastat pikk.

Guitariumis mängime klassikalistel nailonkeeltega hispaania kitarridel (või metallkeeltega akustilistel kitarridel). Klassikaline kitarr ei piira meid muusikastiilide osas – kuna muusika keel on universaalne, siis mängime kõike Ed Sheeranist Mozartini, rahvalauludest rokiriffideni. Õpime end muusikaliselt vabalt väljendama, mängides nii kuulmise järgi kui ka lugedes noodikirja. Meie tundide lahutamatuks osaks on rütmika ja loovliikumine, et oskaksime lisaks kitarrile ka oma keha musitseerimisvahendina kasutada.

Guitariumi kitarrimängu õppekavale sisenemiseks puuduvad tingimata vajalikud eelpädevused, kuna huvihariduse eesmärk on tagada kõikidele noortele mitmekesised valikud mitteformaalse hariduse omandamiseks. Guitariumi õppekaval saavad õppima asuda igas vanuses noored olenemata nende seni väljendunud muusikalistest annetest, füüsilistest eeldustest või üldistest kognitiivsetest võimetest. Grupiõpe annab võimaluse kitarrimängu õppida ka vähem kindlustatud perede lastel, kellel pole võimalik õppida individuaalõppes. Guitarium tagab oma õpilastele õppevahendite olemasolu – koduseks harjutamiseks saab pilli pikaajaliselt rentida. Samuti on koolis kohapeal mängimiseks olemas kitarrid, tänu millele ei pea õpilased oma kitarre kaasas kandma. Guitariumi tunnid toimuvad kaasaegses, avatud õpiruumis, mis on hubaselt sisustatud ergonoomiliste õppevahenditega. Guitariumisse tülles

jätame häbi- ja ebamugavustunde ukse taha. Oleme avatud, sõbralikud, uudishimulikud ja osavõtlikud.

Guitariumi kitarrimängu õppekava koosneb neljast osast:

1. Eesmärgid ja õpiväljundid
2. Õppekorraldus
3. Kitarrimängu ainekava
4. Koostöösus ja tagasisidestamine

1. EESMÄRGID JA ÕPIVÄLJUNDID

Guitariumi õppekava on loodud huviharidusliku õppeprotsessi planeerimiseks ja tulemuslikkuse mõõtmiseks. Õppekava koostamisel on lähtunud Guitariumi huvikooli põhimäärusest, huviharidusstandardist, huvikooli seadusest ning elukestva õppe strateegiast. Õppekava on oluline töövahend nii õppe läbiviijale kui ka õpilasele oma tegevuse planeerimiseks ja eesmärgistamiseks. Kitarrimängu õppekavaga on võimalik tutvuda kooli kodulehel www.guitarium.ee.

Guitariumis toimuv õpe põhineb noorte aktiivsel osalusel ja vabal tahtel ning selle peamine ülesanne on nende mitmekülgne areng nii individidena kui ka ühiskonnaliikmena. Õpe toetab noorte intrapersonaalset arengut, iseseisvust, omaalgatust, initsiatiivi ja aktiivsust. Positiivne tagasisidestamine professionaalsete õpetajate ja kaasõppijate poolt pakub noortele eduelamusi ja tunnustust. Grupis õppimine arendab meeskonnatöö- ja sotsiaalseid oskusi.

Õppekava vaadatakse üle üks kord aastas, et kontrollida, kas õpe toetab jätkuvalt püstitatud eesmärkide täitmist. Üks kord aastas palume õpilastel ja lapsevanematel täita põhjalik tagasisideankeet. Õppekava sihtrühmadelt laekunud ettepanekud on väga teretulnud ning neid võetakse igati arvesse õppekava täiustamisel.

Guitariumi kitarrimängu õppekava eesmärgid:

- sügava huvi äratamine muusika vastu kitarrimängu abil;
- õpilaste koordinaatsiooni ja peenmotoorika arendamine;
- õpilaste mälu treenimine;
- pillimängumugavuse ja pingevabaduse kindlustamine;
- muusikateoreetiliste teadmiste ja oskuste pidev paralleelne rakendamine pillimängus;
- pilli häälestamise oskus;
- heal tasemel kuulmise järgi muusika mängimine;
- õpilase julgustamine improviseerima ja ise muusikat looma;
- tabulatuuri ja notatsiooni heal tasemel tundmine; transponeerimisoskuse arendamine;
- oskus iseseisvalt harjutada;
- muusikaliste väljendusvahendite kasutamisoskuse, hea vormi- ja tervikutaju arendamine;
- erinevate ajastute ja stiilide muusika tõlgendamise ja tunnetuse oskuse kujundamine ning interpretatsiooniliste nüansside tajuma õppimine;

- kursis olemine Eesti ja maailma muusikamaastikuga, kaasaegsete heliloojate ja interpreetide tööga;
- sagedaste esinemisvõimaluste ja teiste väljundite leidmine oma musitseerimise jagamiseks ja jäädvustamiseks;
- soovi korral põhjalik ettevalmistus muusikaõpingute jätkamiseks valitud suunal keskastme muusikakoolides;
- haritud ja aktiivseks kontserdikülastajaks kasvamine.

Guitariumi õppekava läbinud õpilase õpiväljundid:

- ❖ õpilane kujuneb muusikat armastavaks ja austavaks ühiskonnaliikmeks;
- ❖ õpilane on mitmekülgne ja avatud, laiapõhjaliste teadmistega noor muusik;
- ❖ õpilane hindab koosmängu olulisust ja pillimängu sotsiaalset aspekti;
- ❖ õpilane oskab end kriitiliselt hinnata ning oma nõrkustest jagu saamiseks järjekindlalt tööd teha;
- ❖ õpilane on elukestev õppija, kes jätkab muusikaga tegelemist ka täiskasvanueas, ükskõik ka professionaalselt või hobi korras;
- ❖ õpilane väärtustab Eesti kultuurimaastikul toimuvat ning on sagedane kontserdikülastaja.

2. ÕPPEKORRALDUS

Guitariumi kitarrimängu õppekaval toimub õppetöö regulaarselt (valdavalt ühe korra nädalas) grupiõppe vormis. Kitarrimänguga saavad alustada igas vanuses noored. Pillimängu harjutamine kodus (iseseisvalt või perekonna abiga) aitab õppekavas loetletud eesmärged saavutada üldjuhul kiiremini kui nominaalne õppeaeg ette näeb. Guitariumi noorte kursused kestavad 12 nädalat, mille keskel on üldjuhul 2-nädalane vaheaeg. Grupis, mis moodustatakse vastavalt vanusele ja oskustele, õpib korraga kuni kuus õpilast. Iga kursuse lõpus vaadatakse üle gruppide koosseisud ning tehakse vajadusel ümberkorraldusi homogeensemata gruppide moodustamiseks.

Guitariumiga on võimalik liituda aastaringelt vastavalt olemasolevate gruppide tasemetele ja koosseisudele ning uute gruppide välja kuulutamisele. Uute õpilaste registreerimisankeetid on kättesaadavad Guitariumi veebilehel. Õppimaasumise soovi avaldamise järel saab lapsevanem kinnituse, et õpilane on algavale kursusele registreeritud või sobiva kursuse ootel. Õppimaasumisel sõlmitakse leping, mille saab lõpetada 1-kuulise etteteatamise korral. Arveldamiskorda on tutvustatud Guitariumi veebilehel.

Enamik Guitariumi õpigruppe kujuneb vanuse järgi:

- 4–6-aastased
- 7–9-aastased
- 10–12-aastased
- 13–15-aastased
- 16–aastased ja vanemad õpilased

Ühe kursuse maht on 12 kuni 24 akadeemilist tundi (üks 45-, 60- või 90-minutiline tund nädalas). Kuuest kursusest osavõtt tagab õpilasele ühe taseme läbimise, mida kinnitab Guitariumi tasemetunnistus. Kolmanda taseme läbimisel saab õpilane Guitariumi lõputunnistuse.

TASE	KURSUSTE ARV	MAHT AKADEEMILISTES TUNDIDES	NOMINAALNE ÕPPEAEG
I tase	6	72–144	3 aastat
II tase	6	72–144	3 aastat
III tase	6	72–144	3 aastat

Õppekava maht kokku: 216–432 tundi, keskmiselt 324 akadeemilist tundi nominaalse õppeajaga 9 aastat.

Lisaks tavapärasele, 12-nädalastele kursustele toimub õppetöö ka linnalaagrite, esinemiste ja õppekäikude vormis. Suur osa õppetööst toimub suvel, muudest kohustustest noorte jaoks vabal ajal. Seetõttu kestab Guitariumi õppeperiood aasta läbi, 1. jaanuarist 31. detsembrini. Õppevaheaegade kestus on 2 kuni 14 nädalat. Õppeperioodide ja õppevaheaegade erisused õppeaastate lõikes pannakse paika iga aasta 1. detsembril järgmise kalendriaasta kohta.

3. KITARRIMÄNGU AINEKAVA

Guitariumi kitarrimängu õppekava koosneb ühest, erinevaid muusikaõpingute aspekte lõimivast ainekavast – kitarrimäng.

Kitarrimängu ainekava ülesanne on toetada õpilase muusikalist arengut süstemaatiliselt, aidates õpetajal ja õpilasel ühiselt püstitada ja täita lühi- ja pikaajalisi eesmärke. Ainekava läbimiseks tuleb õpilasel tehniliselt omandada, muusikaliselt ilmestada ja peast esitada erinevates stiilides, erinevate ülesannetega ja erinevate ajastute teoseid. Samuti tuleb täiustada järjepidevalt noodilugemise oskust ning arendada pillimängutehnikat harjutuste abil. Õpilane saab muusikaõpingute käigus julgustust tegelema omaloomingu ja improvisatsiooniga ning tutvuma erinevate muusikastiilide mängu klassikalisel kitarril (näiteks klassikaline, pop-, folk-, jazz- ja rokkmuusika). Juba esimese kursuse jooksul alustame ka kuulmise järgi mängu ja koosmuusitseerimisega, õpetades seeläbi kitarril vaba valdamist, mida ei kammitse liiga ranged raamid (nagu näiteks eranditult noodi järgi õppimine).

Repertuaari valib iga Guitariumi õpetaja pedagoogilise suunitlusega kogumike hulgast. Kasutame kaasaegseid, rahvusvaheliste kitarrilõpetajate ühingu poolt tunnustatud kogumikke ja noodiredaktsioone ning loome ka hulgaliselt uusi seadeid muusikast, millest seni pole kitarrile versioone loodud. Samuti kuulub õpetaja töö hulka iga konkreetse grupi koosseisule sobivate arranžeringute tegemine.

I TASE

Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid:

- õpilases loomingualse alge leidmine ning selle rakendamine õppimisprotsessis;
- loomuliku ja mugava pillimänguasendi leidmine;
- käte töö koordineerimine;
- pillihoolduse ja häälestamise põhimõtete tutvustamine (õpilasele ja lapsevanemale);
- harjutamisharjumuse kujundamine koostöös lapsevanematega;
- harjutamisprotsessi meeldivaks ja eesmärgipäraseks tegemine;
- palade pähe õppimise oskuse arendamine ja mälu treenimine;
- muusikateoreetiliste teadmiste ja oskuste pidev paralleelne rakendamine pillimängus:
  - helikõrguse mõiste ja selle tajumine
  - noot, noodijoonestik, nootide tähtnimed A-B-C-D-E-F-G
  - täistoon ja pooltoon
  - tabulatuuri lugemine
  - akordiskeemide ja -diagrammide lugemine
  - rütmisilbid, vältused, paus, meetrum, taktimõõt, punkteeritud rütmid
  - alteratsioonimärgid
- kuulmise järgi (ilma noodita) tuttavate laste- ja rahvalaulude mängima õppimine;
- huvi ja julguse leidmine improviseerida ja luua ise muusikat;
- muusikalise eneseväljendusoskuse arendamine lihtsamate dünaamiliste ja agoogiliste väljendusvahendite abil;
- loomuliku fraasitunnetuse arendamine ning esmaste artikulatsioonivõtete kasutama õppimine;
- esimesteks esinemisteks valmistumine ja lavakultuuriga tutvuse tegemine;
- huvi tekitamine muusika kuulamise vastu kontsertidel ja helisalvestistelt.

Õppetöö sisu:

- repertuaar: väikepalad, lastelaulud, pop-laulud, etüüdilaadsed palad, akordsaate kujundamine tuttavatele lauludele;
- tähtsaimate mänguvõtete omandamine: lahtistel keeltele vaheldumisi sõrmedega mäng; keelevahetus; 1-häälese meloodia mäng; pöidlaga mäng bassikeeltele; meloodia mäng lahtiste bassidega; *apoyando* ja *tirando* võtted (tugilöök ja vabalöök); ristsõrmestus; lihtsad arpedžod ja intervallis mäng soolokeeltele; mäng kõrgemates positsioonides; mitme heli samaaegne alla vajutamine (ettevalmistus akordimänguks); lihtsamad artikulatsioonivõtted (keelte summutamine, mäng *legatos* ja *non-legatos*);
- duur-, moll- ja pentatoonika heliridade mängimine;
- tabulatuuri tundmaõppimine, akordiskeemide lugemine, noodikirja *prima vista* mäng I positsioonis, notatsioonis kasutatavate erisümbolite tundmaõppimine (aplikatuur, keelte numbrid);
- akordsaatega tutvumine (parema käe löögitehnika lihtakordidel I positsioonis);
- koosmusitseerimise kogemuste pakkumine.

II TASE

Õppe-ja kasvatustöö eesmärgid:

- pingevaba pillimänguasendi saavutamine;
- mootorika arendamine;
- iseseisvalt häälestamise oskuse omandamine (näiteks unisooni järgi);
- iseseisva harjutamise ja harjutamise planeerimise oskus;
- süstemaatilise lähenemise arendamine palade pähe õppimisel;
- muusikateoreetiliste teadmiste ja oskuste pidev paralleelne rakendamine pillimängus:
  - astmeline liikumine ja kolmkõlad noodijoonestikul
  - intervallid
  - erinevate heliridade (laadide) ehitus, helistiku mõiste, paralleelsed helistikud
  - dominantseptakord lahendustega
  - tabulatuuri tingmärgid efektidele
  - keerulisemate akordiskeemide ja -diagrammide lugemine
  - keerulisemad rütmid, vahelduv taktimõõt
- kuulmise järgi mängimise oskuse arendamine;
- võimaluste loomine improviseerimiseks ja omaloominguks;
- muusikaliste väljendusvahendite (dünaamika, agoogika, artikulatsioon, tämber) pagasi rikastamine, fraseerimisoskuse, vormi- ja tervikutunnetuse arendamine;
- sagedaste esinemisvõimaluste pakkumine solistina ja ansambelis;
- erinevate ajastute ja stiilide muusika kuulamiskogemuse üle viimine oma mängu, tutvumine;
- muusika interpretatsiooniliste nüanssidega, kuuldekujutluse arendamine;
- Eesti muusikamaastiku, heliloojate, interpretide ja sündmustega tutvumine;
- õpetaja aitab valida kontserte, mida külastada, ning pakub muusikat kuulamiseks; helisalvestistelt ja Internetist; maailma tippkitarristide videote vaatamine.

Õppetöö sisu:

- repertuaar: väikevormid, etüüdid, tehnilised harjutused, rütmimuusika suuna lauluseaded;
- uute mänguvõtete omandamine: heli tekitamine küünega; ristsõrmestus; 3-4-häälsed arpedžod; *arpeggiando* võte; mäng kõrgemates positsioonides ja positsioonivahetus; akordilise faktuuri mäng; *staccato* artikulatsioonivõte; erinevad summutamisvõtted; tämbri varieerimine *sul tasto* ja *sul ponticello* võtetega; naturaalfლაžoletid; *vibrato*; *glissando*; üles- ja alla-legaato; väike barree ja pool-barree jne;
- duur- ja moll-heliredelite ning pentatoonika ja bluusiskaala mängimine lisadega;
- õpilase arengut silmas pidavate, ent põnevate tehniliste harjutuste leidmine ja nendega järjepidev tegelemine;
- *prima vista* arendamine I-V positsioonini soolokeeltele ja esimestes positsioonides bassikeeltele, notatsioonispetsiifika tundmine (noteerimine kitarriil oktav kõrgemale)
- akordsaate kujundamise oskuse arendamine, akordimärkide tundmaõppimine, erinevate lihtsamate saatefaktuuridega tutvumine;
- koosmuusitseerimise kogemuste pakkumine (nii kitarriansambel kui ansambel teiste pillidega).

III TASE

Õppe-ja kasvatuseesmärgid:

- jätkuvalt pillimängumugavuse ja pingevabaduse kindlustamine;
- mootorika arendamine;
- häälestamisoskus (häälestamine oktavite / flažoletide / unisooni abil), pillihooldus (puhastamine, keelte vahetamine);
- oskus iseseisvalt õppida
- muusikateoreetiliste teadmiste ja oskuste pidev paralleelne rakendamine pillimängus:
  - noodikirja paigutamine erinevatesse positsioonidesse kitarril
  - erinevate heliridade (laadide) ehitus, klaviatuuri tundmine
  - intervallide pöörded, suurendatud ja vähendatud intervallid
  - kvindiringil navigeerimine
  - erinevate septakordide moodustamine ja lahendamine
  - kaldumine ja modulatsioon
  - muusikateose vormianalüüs, harmooniline analüüs
- muusikalise ilmestamise oskuse arendamine;
- end kriitiliselt hindamise oskuse arendamine ning oma nõrkustest jagu saamiseks järjekindlalt töötamine;
- mälu treenimine, õppides pähe ka mahukamaid teoseid;
- heal tasemel kuulmise järgi ka mitmehäälsel muusika mängimine;
- improviseerimise, omaloomingu- ja transponeerimisoskuse arendamine;
- kitarriefektide ja kaasaegse muusika notatsiooni tundmine;
- iseseisev muusikaliste meeleolude kujundamine ja karakterite otsimine, oskuslik muusikaliste väljendusvahendite kasutamine, hea vormi- ja tervikutaju;
- erinevate ajastute ja stiilide muusika tõlgendamise ja tunnetuse oskuse kujundamine ning interpretatsiooniliste nüansside tajumine;
- kursis olemine Eesti ja maailma muusikamaastikuga, kaasaegsete heliloojate ja interpretide tööga;
- sagedaste esinemisvõimaluste ja teiste väljundite leidmine oma musitseerimise jagamiseks ja jäädvustamiseks;
- tutvumine õpingute jätkamise võimalustega ja kaugema tuleviku perspektiividega.

Õppetöö sisu:

- repertuaar: väikevormid, laulusaated, etüüdid, tehnilised harjutused, suurvormid;
- uute mänguvõtete omandamine ja eelmises astmes omandatu kinnistamine: *pizzicato*, *rasgueado*, *golpe*, kunstflažoletid, tremolo jne;
- duur- ja moll-heliridade ning teiste laadide (pentatoonika, kromaatilise helirida) mängimine lisadega (tüüpheliredelid, intervallid, kolmkõlapöörded, neljahäälsed kadentsid);
- *prima vista* arendamine ka kõrgemates positsioonides ja mitmehäälsel muusika najal;
- akordsaate kujundamine akordimärkide järgi (nt C, Cm, C7, Cm7, Cmaj7, Cdim, Csus4 jne), lihtakordidest barree-akordide moodustamise oskus, C-A-G-E-D-süsteem, erinevate saatefaktuuride valdamine ja mäng erinevates stiilides;
- koosmäng, esinemised erinevates koosseisudes.

4. KOOSTÖISUS JA TAGASISIDESTAMINE

Guitarium soodustab igati koostööd pillimänguõpetaja ja õpilase perekonna vahel, et toetada õpilast harrastaja taseme või professionaalseks muusikuks kujunemise teekonnal. Peame oluliseks nõustada lapsevanemat õpilase arengu toetamiseks sobiva lähenemise osas. Guitarium korraldab lapsevanematele töötubade vormis koosviibimisi, mis eristuvad formaalsetest lapsevanemate koosolekutest sundimatu õhkkonna ja praktilisele väljundi poolest (näiteks kitarril häälestamise või keelte vahetamise töötuba).

Kuna hindamisega tuleb suunata ja toetada õpilase enesehinnangu kujunemist ja motiveerida teda sihikindlalt õppima, peab õpilane teadma, milliste eesmärkide täitmist, millal ning milliste vahenditega hinnatakse.

Kui õpilane läbib kuus kursust (millest moodustub üks tase), koostab õpetaja põhjaliku tagasisidelehe püstitatud eesmärkide saavutamise kohta. Sellele lisandub interpretatsiooniliste oskuste hindamisleht.

Interpretatsiooniliste oskuste hindamisel võtab õpetaja arvesse järgmisi aspekte:

- pillimänguasendi loomulikkus
- esinemisjulgus ja -vabadus
- kava vastavus ainekava soovitudele
- toonitekitamine, tooni kvaliteet
- vormiline selgus
- tempo valik ja hoidmine
- rütmiline täpsus, artikulatsiooniline selgus
- fraasi kujundamisoskus ning tervikutunnetus
- dünaamiliste, agoogiliste ja tämbriiliste nüansside esiletoomine
- karakteri tabamine ja detailidele tähelepanu pööramine

Kõige olulisem on Guitariumis jooksva tagasiside andmine õppeprotsessi käigus ja vaheetappide (kursuste) lõpus. Kokkuvõttev hindamine iga taseme lõpus kirjeldab teadmisi ja oskusi, mis on antud hetkeks omandatud. Igal Guitariumi õpilasel on oma digitaalne ajatelg (Sutori või muus nutikas keskkonnas), kuhu on märgitud tema kitarrimänguteekonna olulisemad verstapostid.